

SYNTETYCZNA INFORMACJA O REALIZACJI PROGRAMU WIELOLETNIEGO IUNG-PIB w roku 2013

Stanisław Krasowicz
Barbara Jóźwicka-Kozak
Puławy, 2014

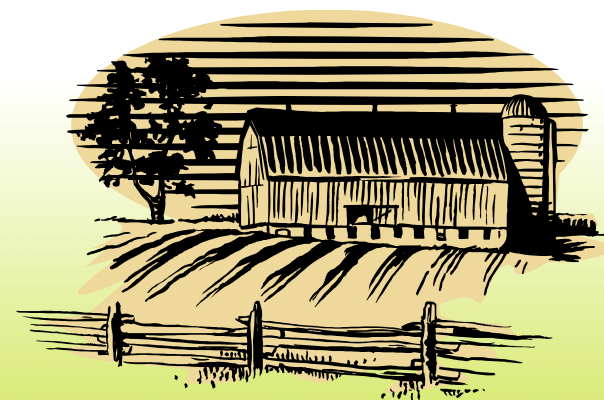
Instytut Uprawy
Nawożenia i Gleboznawstwa

WSPIERANIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA ROLNICZEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PRODUKCJI ROLNICZEJ W POLSCE

Wykonawca: **IUNG-PIB w Puławach**

Dyrektor: **prof. dr hab. Wiesław Oleszek**

Okres realizacji: **2011-2015**

Źródła informacji wykorzystane do oceny realizacji programu wieloletniego w roku 2013

- 1. Sprawozdania szczegółowe sporządzone przez kierowników zadań.**
- 2. Dane Działu Finansowo-Księgowego.**
- 3. Informacje zebrane przez Sekretariat Naukowy.**
- 4. Uchwała RM wraz z załącznikami.**

Mechanizm koordynacji programu

1. Za wykonanie poszczególnych zadań w ramach programu są odpowiedzialni ich kierownicy, koordynujący pracę zespołów.
2. Nadzór merytoryczny nad realizacją programu sprawuje zastępca dyrektora Instytutu ds. naukowych.
3. Nadzór nad prawidłowością wydatkowania środków finansowych pochodzących z budżetu pełni główny księgowy Instytutu.

Cele programu:

Główny: wspieranie działań w zakresie kształtowania środowiska rolniczego i zrównoważonego rozwoju produkcji rolniczej w Polsce z uwzględnieniem zasad WPR.

Cele szczegółowe:

Budowa systemu informacji o zmianach warunków produkcji w rolnictwie w Polsce

Budowa i rozwój narzędzi analitycznych oraz baz danych umożliwiających ilościową ocenę wpływu rolnictwa na stan środowiska

Przygotowanie zaleceń pozwalających na podwyższenie produkcji rolnej z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju i jakości produktów

Podniesienie poziomu wiedzy doradców rolniczych oraz wprowadzenie wyników badań do praktyki

Program Wieloletni IUNG-PIB

to:

- **platforma do wielokierunkowej współpracy**
- **możliwość transferu wyników badań do praktyki**
- wyznacznik kierunków badań i dorobku publikacyjnego
- czynnik mobilizujący Pracowników do aktywności i zespołowego działania
- **możliwość szerokiej promocji IUNG-PIB**
- **dowód służebnej roli nauk rolniczych wobec społeczeństwa**
- ważne źródło finansowania działalności Instytutu
- jeden ze sposobów zwiększania konkurencyjności IUNG-PIB

Ważniejsze źródła informacji:

- wyniki badań IUNG-PIB i innych instytutów badawczych oraz uczelni;
- dane statystyczne GUS;
- dane i opracowania MRiRW;
- dane OSCHR;
- akty prawne i ekspertyzy;
- dokumenty UE.

Podstawowe źródło informacji stanowią dane Zintegrowanego Systemu Informacji o Przestrzeni Rolniczej Polski – unikalnego i stale wzbogacanego systemu wielokrotnie wykorzystywanego dla potrzeb MRiRW, np. do wyznaczania ONW.

REALIZACJA PROGRAMU WIELOLETNIEGO IUNG PIB w roku 2013

Formy działania:

- warsztaty robocze,
- raporty, publikacje,
- analizy, ekspertyzy,
- konsultacje,
- propozycje wskaźników i kryteriów,
- współpraca z: MRiRW, Ministerstwo Środowiska, ARiMR, ANR, GUS, instytuty badawcze, uczelnie wyższe, samorządy lokalne i regionalne, doradztwo, szkoły rolnicze.

Program jest nakierowany na wspieranie decyzji i działań następujących departamentów MRiRW:

1. Departament Hodowli i Ochrony Roślin – nadzór merytoryczny;
2. Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich;
3. Departament Rynków Rolnych;
4. Departament Płatności Bezpośrednich;
5. Departament Gospodarki Ziemią;
6. Departament Doradztwa, Oświaty Rolniczej i Nauki;
7. Departament UE i Współpracy Międzynarodowej.

STRUKTURA PROGRAMU WIELOLETNIEGO

**Program obejmuje
18 zadań,
pogrupowanych według 4 priorytetów**

**W ramach poszczególnych zadań są wyznaczone cele roczne.
Ich realizacja jest oceniana po zakończeniu danego roku.**

WYKAZ PRIORYTETÓW I ZADAŃ PROGRAMU

Priorytet/zadanie	Temat/kierownik zadania
Priorytet 1	Dostosowywanie rolnictwa do zmian klimatycznych w zakresie ochrony gleb, gospodarki wodnej i pokrycia zapotrzebowania na bioenergię
Zadanie 1.1.	System informacji o wpływie zmian klimatycznych na rolnictwo oraz o metodach adaptacji – dr Jerzy Kozyra
Zadanie 1.2.	Ocena rolniczych i pozarolniczych zagrożeń dla środowiska glebowego oraz opracowanie sposobów usuwania lub ograniczania skutków degradacji gleb na obszarach wiejskich – dr Bożena Smreczak
Zadanie 1.3.	Monitorowanie wpływu rolnictwa na zanieczyszczanie wód powierzchniowych i podziemnych oraz Morza Bałtyckiego – dr Tamara Jadczyzyn
Zadanie 1.4.	Ocena możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii pochodzenia rolniczego oraz ich wpływu na środowisko i bezpieczeństwo żywnościowe Polski – dr Alina Syp
Zadanie 1.5.	Ocena możliwości ograniczania emisji dwutlenku węgla z rolnictwa przez jego sekwestrację w glebach – dr Grzegorz Siebielec

WYKAZ PRIORYTETÓW I ZADAŃ PROGRAMU

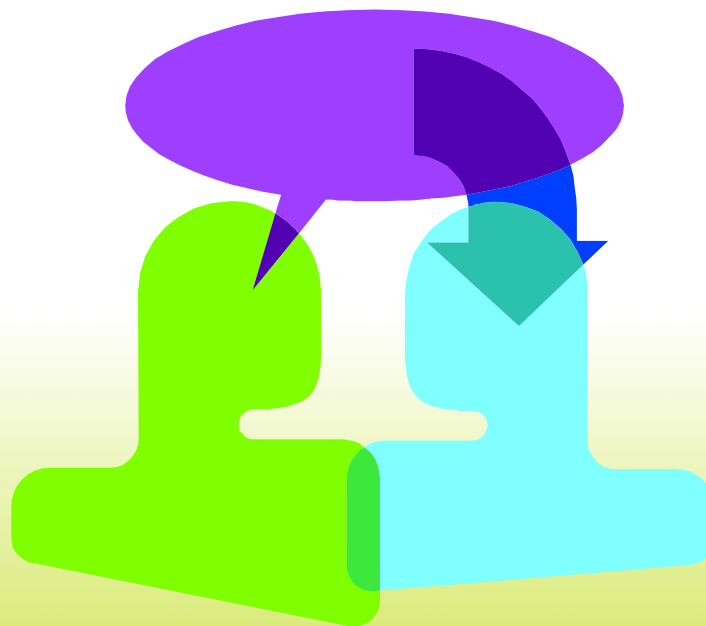
Priorytet/zadanie	Temat/kierownik zadania
Priorytet 2	Analiza wpływu WPR i innych czynników kształtujących wykorzystanie przestrzeni rolniczej na środowisko
Zadanie 2.1.	Analiza skutków środowiskowych WPR na podstawie zintegrowanego systemu informacji o środowisku rolniczym – mgr Artur Łopatka
Zadanie 2.2.	Analiza możliwości wielofunkcyjnego rozwoju obszarów problemowych rolnictwa, z uwzględnieniem warunków środowiskowych – dr Jan Jadczyzyn
Zadanie 2.3.	Monitorowanie wskaźników żyzności gleb z uwzględnieniem przemian strukturalnych i organizacyjnych w rolnictwie – dr Tamara Jadczyzyn
Zadanie 2.4.	Ocena możliwości zrównoważonego rozwoju rolnictwa na różnych poziomach zarządzania – prof. Adam Harasim
Zadanie 2.5.	Analiza i ocena skutków zmian w produkcji rolniczej w Polsce w ujęciu dynamicznym i regionalnym – dr Jerzy Kopiński
Zadanie 2.6.	Ocena wpływu technik i technologii stosowanych w produkcji roślinnej na środowisko przyrodnicze oraz jakość ziemiopłodów – prof. Mariusz Kucharski

WYKAZ PRIORYTETÓW I ZADAŃ PROGRAMU

Priorytet/zadanie	Temat/kierownik zadania
Priorytet 3	Systemy wspierania działań w zakresie zrównoważonego rozwoju, bezpieczeństwa i jakości żywności
Zadanie 3.1.	System wspierania działań w zakresie gospodarki nawozowej w Polsce – dr Kazimierz Kęsik
Zadanie 3.2.	Ocena kierunków i systemów produkcji rolniczej oraz możliwości ich wdrażania w regionach i gospodarstwach – prof. Jan Kuś
Zadanie 3.3.	Ocena efektywności stosowania różnych elementów technologii w integrowanej produkcji podstawowych ziemiopłodów – prof. Janusz Podleśny
Zadanie 3.4.	Analiza i ocena możliwości kształtowania jakości surowców roślinnych z uwzględnieniem różnych kierunków użytkowania i uwarunkowań regionalnych – dr hab. Jerzy Grabiński
Zadanie 3.5.	Ocena wpływu postępu biologicznego i agrotechnicznego na uprawę chmielu i tytoniu w Polsce – dr Urszula Skomra

WYKAZ PRIORYTETÓW I ZADAŃ PROGRAMU

Priorytet/zadanie	Temat/kierownik zadania
Priorytet 4	Doskonalenie metod upowszechniania wiedzy przez doradztwo rolnicze
Zadanie 4.1.	Doskonalenie informatycznych systemów doradztwa rolniczego wspierających zrównoważony rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich – dr Andrzej Zaliwski
Zadanie 4.2.	Merytoryczne wspieranie doradztwa rolniczego oraz poprawa efektywności przekazywania wyników badań do zastosowania w praktyce – dr Mariusz Zarychta

OSIĄGNIĘCIA WEDŁUG PRIORYTETÓW

Priorytet/zadanie	Osiągnięcie
Priorytet 1	Dostosowywanie rolnictwa do zmian klimatycznych w zakresie ochrony gleb, gospodarki wodnej i pokrycia zapotrzebowania na bioenergię
Zadanie 1.1.	Rozbudowa baz danych, strony internetowej systemu i wykorzystanie systemu informacji wspomagającego adaptację rolnictwa do zmian klimatu do wykonywania analiz w ujęciu przestrzennym i dynamicznym
Zadanie 1.2.	Charakterystyka i ocena zagrożeń (ryzyka) dla różnych funkcji gleb na obszarach użytkowanych rolniczo
Zadanie 1.3.	Ocena zużycia składników pokarmowych dostarczonych w nawozach mineralnych i naturalnych w Polsce w ujęciu przestrzennym i dynamicznym
Zadanie 1.4.	Opracowanie podstaw regionalizacji produkcji biomasy w Polsce w przekroju powiatów i gmin
Zadanie 1.5.	Sporządzenie prognozy zmian zawartości materii organicznej w glebach Polski z uwzględnieniem przestrzennego (regionalnego) zróżnicowania warunków glebowo-klimatycznych i organizacyjno-ekonomicznych

OSIĄGNIĘCIA WEDŁUG PRIORYTETÓW

Priorytet/zadanie	Osiągnięcie
Priorytet 2	Analiza wpływu WPR i innych czynników kształtujących wykorzystanie przestrzeni rolniczej na środowisko
Zadanie 2.1.	Opracowanie i wykorzystanie modeli do analiz wpływu instrumentów WPR na środowisko przyrodnicze i dynamikę zmian strukturalnych rolnictwa w różnych regionach Polski
Zadanie 2.2.	Analiza kierunków i skuteczności działań ochronnych, infrastrukturalnych i urządzeniowo-rolnych realizowanych w ramach PROW 2007-2013 na obszarach problemowych rolnictwa (OPR)
Zadanie 2.3.	Analiza zawartości azotu mineralnego w glebach oraz ocena wpływu różnych systemów uprawy roli na zawartość wody w glebach i biomasę drobnoustrojów glebowych
Zadanie 2.4.	Ocena stopnia zrównoważonego rozwoju rolnictwa w wybranych jednostkach administracyjnych (gminy, powiaty, województwa)
Zadanie 2.5.	Ocena skutków zmian produkcji rolniczej w Polsce w ujęciu regionalnym z wykorzystaniem podstawowych wskaźników agrośrodowiskowych
Zadanie 2.6.	Opracowanie i ocena przydatności różnych metod redukowania niekorzystnego wpływu technik i technologii stosowanych w produkcji roślinnej na środowisko

OSIĄGNIĘCIA WEDŁUG PRIORYTETÓW

Priorytet/zadanie	Osiągnięcie
Priorytet 3	Systemy wspierania działań w zakresie zrównoważonego rozwoju, bezpieczeństwa i jakości żywności
Zadanie 3.1.	Adaptacja i upowszechnienie w Polsce systemu oceny zawartości składników w glebie, roślinach i nawozach oraz propozycje doskonalenia przepisów prawnych w zakresie dopuszczania do obrotu i stosowania w rolnictwie nawozów, substancji poprawiających właściwości gleby i stymulatorów wzrostu roślin
Zadanie 3.2.	Ocena wpływu gospodarstw bezinwentarzowych na środowisko przyrodnicze oraz opracowanie zaleceń dla praktyki rolniczej dotyczących organizacji i prowadzenia produkcji w gospodarstwach bezinwentarzowych
Zadanie 3.3.	Przeprowadzenie oceny efektywności stosowania poszczególnych elementów technologii integrowanej produkcji roślin
Zadanie 3.4.	Ocena jakości ziarna zbóż ze szczególnym uwzględnieniem mikotoksyn, w zależności od odmiany, siedliska i warunków pogody oraz ocena wartości pokarmowej traw uprawianych w warunkach stresu wodnego
Zadanie 3.5.	Ocena materiałów hodowlanych chmielu pod względem najważniejszych cech agronomicznych i odporności na choroby oraz ocena wartości rolniczej nowych mieszańców i linii ustalonych tytoniu

OSIĄGNIĘCIA WEDŁUG PRIORYTETÓW

Priorytet/zadanie	Osiągnięcie
Priorytet 4	Doskonalenie metod upowszechniania wiedzy przez doradztwo rolnicze
Zadanie 4.1.	Doskonalenie, upowszechnianie i wdrażanie internetowych systemów doradztwa, zawierających nowe moduły zarządzania polami w systemie IPM, przygotowanie kursów e-learningowych oraz wykorzystanie systemu informacji (SIPROW) do oceny rozwoju gminy
Zadanie 4.2.	Aktualizacja i doskonalenie strony internetowej dla doradztwa rolniczego oraz organizacja szkoleń i seminariów z zakresu technologii produkcji roślinnej

Efekty realizacji programu wieloletniego IUNG-PIB w roku 2013 można rozpatrywać w kilku obszarach:

- I. Ocena aktualnego stanu wiedzy i diagnoza rolnictwa.**
- II. Wspieranie działań MRiRW i praktyki.**
- III. Doskonalenie metodyki analizy i oceny.**
- IV. Prognozowanie zmian i wskazywanie skutków.**
- V. Zalecenia dla doradztwa, praktyki, administracji i samorządów.**

Mierniki realizacji Programu wieloletniego w roku 2013

Cel główny	Miernik	Plan	Wykonanie
Wspieranie działań w zakresie kształtowania środowiska rolniczego i zrównoważonego rozwoju produkcji rolniczej w Polsce.	Liczba publikacji	120	120
	Liczba publikacji z tzw. „listy filadelfijskiej”	2	2
	Liczba konferencji, warsztatów, seminariów	19	19
	Liczba ekspertyz i opinii	12	12
	Liczba zeszytów w serii „Studia i Raporty IUNG-PIB”	4	4
	Liczba uczestników konferencji, warsztatów, seminariów	750	1886

* - łącznie z uczniami szkół rolniczych

Wykaz warsztatów zrealizowanych w ramach programu wieloletniego w roku 2013

L.p.	Nr zadania	Temat	Termin	Uczestnicy		Referaty	
				ogółem	spoza IUNG-PIB	ogółem	spoza IUNG-PIB
1.	2.3 i 3.1	Doskonalenie metodyki Mehlich 3 oraz pobierania próbek gleby, wody i nawozów	29-30.01.2013	40	40	15	10
2.	1.4	Modelowanie systemów rolniczych. Zastosowanie Środowiska SEMoLa	20.02.2013	60	7	5	-
3.	2.4, 2.5, 3.2	Możliwości zrównoważonego rozwoju gospodarstw o różnych kierunkach produkcji	15.03.2013	49	42	5	-
4.	2.6	Badania agrotechniczne a potrzeby praktyki rolniczej	11.04.2013	105	73	6	2
5.	2.4, 2.5, 3.2	Rolnictwo zrównoważone: harmonia czy konkurencja celów	15-17.05.2013	52	26	13	8

Wykaz warsztatów zrealizowanych w ramach programu wieloletniego w roku 2013

L.p.	Nr zadania	Temat	Termin	Uczestnicy		Referaty	
				ogółem	spoza IUNG-PIB	ogółem	spoza IUNG-PIB
6.	1.3	Nawożenie głównych roślin uprawnych zgodnie z zasadami środowiska wodnego	21.05.2013	84	73	6	-
7.	4.1 i 4.2	Możliwości współpracy IUNG-PIB z samorządami. Transfer wyników badań naukowych do szkół i praktyki rolniczej	05.02.2013 23.05.2013 24.05.2013	328	288	17	-
8.	3.3	Postęp technologiczny w produkcji roślin zbożowych i pastewnych	28.05.2013	70	60	6	2
9.	1.1	Zmiana klimatu a rolnictwo	07.06.2013	52	52	4	-
10.	3.5	Uprawa tytoniu w Polsce w aspekcie integrowanej ochrony roślin	18.08.2013	122	114	3	-

Wykaz warsztatów zrealizowanych w ramach programu wieloletniego w roku 2013

L.p.	Nr zadania	Temat	Termin	Uczestnicy		Referaty	
				ogółem	spoza IUNG-PIB	ogółem	spoza IUNG-PIB
11.	2.1, 4.2	Wpływ współczesnej polityki rolnej na możliwości rozwoju obszarów wiejskich	11-12.09.2013	91	72	12	7
12.	3.2, 3.4	Rola technologii produkcji i płodozmianu we współczesnym rolnictwie	01.10.2013	66	60	4	-
13.	4.1, 4.2	Wykorzystanie Internetu i programów komputerowych IUNG-PIB jako szybkiej ścieżki przepływu wiedzy	19.09.2013	109	92	6	-
14.	3.3	Produkcja pasz na gruntach ornych – doskonalenie wybranych elementów technologii	08.10.2013	92	73	6	-
15.	1.2	Klasyfikacja gruntów w świetle aktualnych przepisów prawnych oraz wybrane zagadnienia ochrony gruntów (współorganizacja warsztatów/szkolenia)	09-10.10.2013 28-29.11.2013 10-11.12.2013	152	130	33	24

Wykaz warsztatów zrealizowanych w ramach programu wieloletniego w roku 2013

L.p.	Nr zadania	Temat	Termin	Uczestnicy		Referaty	
				ogółem	spoza IUNG-PIB	ogółem	spoza IUNG-PIB
16.	1.2	Protection of soil functions – challenge for the future (współorganizacja konferencji międzynarodowej)	16-18.10.2013	180	138	37	33
17.	2.6	Ważne wyzwania dla nauki, doradztwa i praktyki	25.10.2013	89	49	3	-
18.	2.2, 2.5	Potencjał i ograniczenia rozwoju obszarów wiejskich w woj. lubelskim	29.11.2013	96	66	7	1
19.	2.1, 1.5	Modelowanie skutków Wspólnej Polityki Rolnej dla jakości środowiska i ochrony gleb	18.12.2013	49	38	7	-
Razem				1886	1493	195	87

INSTYTUT UPRAWY NAWOŻENIA
I GLEBOZNAWSTWA
PAŃSTWOWY INSTYTUT
BADAWCZY

STUDIA
I
RAPORTY
IUNG-PIB

32(6)

PROGRAM WIELOLETNI
2011-2015

Puławy 2013

WYBRANE ASPEKTY
ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
I SPECJALIZACJI
GOSPODARSTW ROLNYCH

INSTYTUT UPRAWY NAWOŻENIA
I GLEBOZNAWSTWA
PAŃSTWOWY INSTYTUT
BADAWCZY

STUDIA
I
RAPORTY
IUNG-PIB

33(7)

PROGRAM WIELOLETNI
2011-2015

Puławy 2013

DZIAŁALNOŚĆ
INSTYTUTU UPRAWY NAWOŻENIA
I GLEBOZNAWSTWA-PIB
W PUŁAWACH
W ZAKRESIE WSPIERANIA
DORADZTWA I PRAKTYKI ROLNICZEJ

WSPIERANIE DZIAŁAŃ
W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA
ŚRODOWISKA ROLNICZEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU PRODUKCJI ROLNICZEJ W POLSCE

INSTYTUT UPRAWY NAWOŻENIA
I GLEBOZNAWSTWA
PAŃSTWOWY INSTYTUT
BADAWCZY

STUDIA
I
RAPORTY
IUNG-PIB

34(8)

PROGRAM WIELOLETNI
2011-2015

Puławy 2013

PROBLEMY
GOSPODARKI NAWOZOWEJ
W POLSCE

INSTYTUT UPRAWY NAWOŻENIA
I GLEBOZNAWSTWA
PAŃSTWOWY INSTYTUT
BADAWCZY

STUDIA
I
RAPORTY
IUNG-PIB

35(9)

PROGRAM WIELOLETNI
2011-2015

Puławy 2013

ZAGROŻENIA
DLA PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA
GLEB UŻYTKOWANYCH ROLNICZO
— WYBRANE ZAGADNIENIA

WSPIERANIE DZIAŁAŃ
W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA
ŚRODOWISKA ROLNICZEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU PRODUKCJI ROLNICZEJ W POLSCE

STUDIA I RAPORTY IUNG-PIB

Nr zeszytu	Liczba artykułów	
	ogółem	W tym artykuły autorów z IUNG-PIB
32 (6)	10	8
33 (7)	5	5
34 (8)	13	2
35 (9)	9	9

Ogólne podsumowanie

I. Korzyści z realizacji programu wieloletniego IUNG-PIB w roku 2013:

1. Płaszczyzna do współpracy z praktyką rolniczą, doradztwem oraz władzami administracyjnymi i samorządowymi.
2. Możliwość praktycznego wykorzystania wyników badań naukowych.
3. Podstawa do zgłaszania nowych tematów badawczych wynikających z potrzeb praktyki.
4. Popularyzacja działalności IUNG-PIB w kraju i poszczególnych regionach.

Ogólne podsumowanie

II. Ocena merytoryczna realizacji programu wieloletniego IUNG-PIB w roku 2013:

1. W okresie sprawozdawczym były realizowane wszystkie zadania współtworzące program wieloletni.
2. Stopień realizacji planowanych kosztów zadań był zróżnicowany i stanowił pochodną ich specyfiki.
3. Realizacja programu wieloletniego przebiegała prawidłowo, a planowane mierniki zostały zrealizowane.
4. Współpraca z partnerami uczestniczącymi w realizacji programu przebiegała prawidłowo, co również przyczyniło się w sposób istotny do uzyskanych efektów.
5. Współpracę zespołów realizacyjnych z kierownikami zakładów i działami obsługi oceniamy pozytywnie, dostrzegając jednak możliwości dalszych usprawnień.

Program wieloletni IUNG-PIB to:

<u>Szanse</u>	<u>Wyzwania</u>
1. Praktyczne wykorzystanie wyników badań.	1. Konieczność szybkiego reagowania na potrzeby MRiRW oraz innych jednostek.
2. Poszerzenie zakresu współpracy i zdobycie nowych doświadczeń w zakresie współpracy.	2. Konieczność harmonijnego łączenia działalności naukowo-badawczej z ekspercką.
3. Ważne źródło finansowania działalności.	3. Potrzeba poszukiwania nowych źródeł informacji.
4. Doskonała forma promocji i kontaktów.	4. Dodatkowe obowiązki w zakresie planowania i sprawozdawczości.
5. Wyznaczanie przyszłych kierunków badań i analiz.	5. Konkurencja ze strony innych jednostek i ekspertów, zmuszająca do stałego podejmowania nowych zadań.

SYNTETYCZNA INFORMACJA O REALIZACJI PROGRAMU WIELOLETNIEGO IUNG-PIB w roku 2013

***Dziękujemy
za uwagę***

Stanisław Krasowicz
Barbara Jóźwicka-Kozak
Puławy, 2014

Instytut Uprawy
Nawożenia i Gleboznawstwa